

Anerkendende terapi om dyd og duelighed

Filosoffen Anders Fogh Jensens nye bog er et forslag til at hele splittelsen mellem filosofi og psykologi

bog
★★★★★
AF SØREN HINDSHOLM
kultur@k.dk

Samtalen er det centrale element i terapi. Som regel er samtalen mellem en klient og en terapeut, hvor terapeuten er en ekspert, der foreslår løsninger og fikser klientens problem. Herved underordnetes klientens liv og problemer generelle love og almene videnskabelige udsagn. Så må man håbe, at klienten er blevet hørt, og at det hjælper. Narratives samtaler er en anderledes tilgang, som socialarbejderen og terapeuten Michael White (1948-2008) introducerede: "White og alle narrative forfægter det

grundsynspunkt, at virkeligheden er konstrueret igennem de fortællinger, vi har om den." Disse fortællinger former og konstituerer "faktisk vores liv", ifølge White, "og terapiens mål kan derfor bistå i rekonstruktionen af en ny virkelighed igennem nye selvfortællinger, der former liv og handlinger," som det formuleres. Derfor arbejder den narrative terapeut anderledes. Han er ikke en ekspert, der fikser. Han stiller derimod kun spørgsmål. De skal først opdække et betydningens landskab for klienten ud fra den antagelse, at menneskers lidelser skyldes deres måde at betragte sig selv på: Hvad har klienten oplevet, hvad skete der i hendes/hans liv, hvad betød det, der skete for klien-

Anders Fogh Jensen: Narrative Samtaler. Forklaringer fra maskinrummet. 371 sider. 380 kroner. Hans Reitzels Forlag.

ten? Så spørger terapeuten videre for at få klienten til at formulere et handlingens landskab. Hvad forestiller du dig, at du kan gøre? Et centralt begreb er her "identitetskonklusion". Det vil sige den identitet, klienten opfatter som konklusion på fortolkningen af fortællingerne om sit hidtidige liv. Denne identitetskonklusion kan så eventuelt ændres

ved, at klienten fortæller sine fortællinger igen og fortolker dem på ny. Ud fra dette kan der udspringe handlinger, som ændrer klientens selvopfattelse og liv. Det er en anerkendende tilgang, der tager klienten alvorligt og respekterer hans liv som netop hans enestående og betydningsfulde liv. Sådan som vi selv oplever vores liv.

Men metoden er ikke uproblematisk. Den franske filosof Michel Foucault er det væsentligste teoretiske grundlag for narrative samtaler. Han mente oprindeligt, at den måde, samfundet taler om galskab på, har skabt sindssygen, og at der bag gales udsagn ligger en særlig autentisk tale. Det er denne tidlige opfattelse hos Fou-

cault, Michael White knytter an til, og et af de narrative terapeuters problemer er, at den giver dem mulighed for at være "galskabsromantikere", som Fogh Jensen kalder dem. Andre problemer er, at verden ikke kun består af ord. Fogh Jensen påpeger med sund jordbunden kritisk sans, at arbejdsløshed også er manglen på penge, og en flygtning kan ikke bare løse sine problemer ved at ændre konklusionen om sin identitet. Dette kan opfattes som førsteverdensproblemer. Der er også nogle endnu alvorligere problemer. I dag er typiske psykiske lidelser ikke neuroser fra forbud og tvang. Den typiske lidelse er depressionen, fordi vi mister orienteringen i det hav af muligheder, den moderne verden fri-

ster os med. John F. Kennedy bad amerikanerne overveje, hvad de kunne gøre for deres land. Det var en overskuelig pligt-tankegang. Obama sagde "Yes, we can!". Det var et forslag om at kaste sig ud i et stort hav af muligheder. Og det er ubærligt for de fleste. Her risikerer den narrative terapeut at bære ved til bålet, når klienten får lov til at tale om sig selv, og hvad han kan og vil, selvom han har mere brug for at blive *grounded* i livet. **Her ser man** Anders Fogh Jensens bogs særlige bidrag. Engang var filosofi også moralfilosofi og etik, altså tanker om, hvordan man får et lykkeligt liv. Nu er filosofi mest logik og erkendelsesteori, og så har psykologien

overtaget rådgivningen om, hvordan man skal leve. Men Anders Fogh Jensen ser her en løsning på mange af den narrative tilgangs problemer. Han foreslår, at den narrative terapeut styrker klienten ved at påpege, hvor klienten tidligere har handlet dydigt, eller med et nyere ord, dydigt. I den situation, hvor han forsvarede en gammel ven, var han en sand og loyal ven, der holdt fast i loyalitet som en livsværdi. Da han modstod en kvindes flirt, var han ikke bare tro mod sin partner, men også mod troskaben som kvalitet i tilværelsen. Når klienten inddrager disse tolkninger af sine fortællinger i sin identitet, bliver han forbundet med noget i livet, som har bæreevne modsat alle projekter, krav om innovation og udnyttelse af tusindvis af mere eller mindre reelle muligheder.

Anders Fogh Jensen er noget så sjældent som en grundigt uddannet humanist. Han bevæger sig frit rundt i filosofi og tekster, som han læser på de europæiske hovedsprog, og han ser med et kritisk blik på alle de bolde, han sikkert jonglerer med; en stor inspiration for de ret mange humanistiske universitetsinstitutter, der i dag er bedst egnede til at uddanne aftekniskolelærere. Efter bogen er læseren klart mere velorienteret om terapi og filosofi og har tilmed fået nogle gode råd om, hvordan man selv kan være en lyttende og registrerende dialogpartner, til glæde for sig selv og især sine medmennesker. ■

klassisk musik
AF PETER DÜRRFELD
kultur@k.dk

★★★★★
Blændende bagateller

Det er givetvis "Für Elise", et af klaverlitteraturens mest sejlivede solonumre, der skal sælge en ny cd med den 48-årige fremragende engelske pianist Paul Lewis. Men faktisk rummer skiven hele 29 forskellige numre, og bagatellerne – Beethoven gjorde dem så at sige til sin egen genre – er fornemt repræsenteret med de syv stykker, der var en del af opus 33, de 11, der indgik i opus 119 og de seks fra opus 126. Først da kommer "Für Elise", og vist er den bedårende. Navnet beror for øvrigt på en misforståelse, da den pågældende Elise sandsynligvis har været Therese Malfatti, som Beethoven i 1810 skulle have haft planer om at blive gift med – hun har tilsyneladende takket nej. Efter yderligere tre småstykker runder Paul Lewis af med den uhyre spændende og næsten 10 minutter lange fantasi, opus 77. I en anden sammenhæng har jeg beskæftiget mig med den legendariske koncert den 22. december 1808, hvor Beethoven fik uropført sin femte og sjette symfoni, den fjerde klaverkoncert og flere andre store værker. Koncerten kom angiveligt til at vare over fire timer, også fordi mesteren indimellem satte sig til tangenterne for at improvisere. Dette kan meget vel have været kimen til opus 77, der udkom året efter, men hvad enten min teori er sand eller ej, er fantasien et fornemt punktum på en helt igennem vellykket udgivelse, som må interessere alle Beethoven-fans – og tilhængere af skøn klavermusik i det hele taget.

Beethoven: Für Elise. Bagatelles. Oppp. 33, 119 & 126. Paul Lewis, klaver. Harmonia mundi edition 902416.

★★★★★
Sprød italiensk julemusik

En jule-cd uden ord? Ja, i historisk sammenhæng giver det god mening. For ved indgangen til 1700-tallet voksede der en særlig instrumental tradition for julekoncerter frem i Italien. Det udviklede sig til en veritabel mode, oftest med blidt syngende melodier og med satser, der kunne fremkalde landlige stemninger med dyr og hyrder omkring stalden, hvor Jesus blev født og lagt i en krybbe. Og med Naxos-udgivelsen "Per la Notte di Natale" lykkes det faktisk det fine barokorkester Concerto Copenhagen, dirigeret af Lars Ulrik Mortensen, at bringe lytteren i julestemning. Den italienske titel "Til Fødselsnatten" hænger sammen med repertoiret på denne cd, der bringer os gennem en række berømte italienske julekoncerter. De fem komponister er Arcangelo Corelli, Giuseppe Torelli, Francesco Manfredini, Antonio Vivaldi og Pietro Locatelli. Koncerterne varer mellem fem og 14 minutter, og den samlede spilletid er på godt 48 minutter. Concerto Copenhagen spiller, som vi efterhånden kender musikerne fra mange koncerter og indspilninger, sprødt og fokuseret, og ikke mindst koncertmester Fredrik From fører veloplagt an. Musikken har flere århundreder på bagen, men klinger på ingen måde gammeldags – det er måske ikke den allerstørste kunst, men en cd, der vil tænde klingende juleglæde hos dem, der anskaffer sig den. ■

Per la Notte di Natale. Italian Christmas Concertos. Concerto Copenhagen, dirigent: Lars Ulrik Mortensen. NAXOS 8.574264.

kort nyt

I julen kan man ringe til danmarkshistorien

Mange danskere må sidde alene i julen som følge af coronavirussen. Men som kurmod ensomheden sidder Nationalmuseets eksperter og omstillingsdamer klar ved telefonen for at fortælle en god historie fra gamle dage. For eksempel kan man juleaftensdag ringe til museumsdirektør Rane Willerslev klar ved telefonen, mens andre af Nationalmuseets kræfter fortæller historier fra klokken 14 til 17.

"Vi er som mennesker forbundet til hinanden gennem historier og fortællinger – og det har vi altid været. Julen er en særlig tid, hvor alt for mange desværre føler sig ensomme. Derfor er det så vigtigt at finde nye måder at være sammen på. For eksempel gennem telefonen," siger han. Telefonnummeret er 41206010. Fra klokken 12 til 14 sidder Rane Willerslev klar ved telefonen, mens andre af Nationalmuseets kræfter fortæller historier fra klokken 14 til 17. ■

Giv glæde med et gourmetophold

fra

SPOTdeal

Et gourmetophold er en oplagt julegave, hvis du gerne vil give noget ganske særligt at glæde sig til. Her er gourmetmiddagen det centrale. En totaloplevelse, hvor smagssammensætninger, råvarer og æstetik forfører alle sanser, så alt går op i en højere enhed. Herunder kan du se vores bud på 3 danske gourmetophold, der vil vække forventningens glæde til jul.

Christie's

I Sønderjylland ligger den charmerende kro, Christie's, som er kendt for sit gourmetkøkken baseret på sønderjyske traditioner, naturen og de historiske rammer. Opholdet er med appetizer, gourmetmiddag, vinmenu, kaffe med sødt og morgenbord.

Fra **1.598,-** for 2 pers. Normalpris: **3.196,-**

Køb senest d. 30. december 2020 på [spotdeal.dk](#)

Tyrstrup Kro

Oplev Tyrstrup Kro, som ligger omgivet af mark og skov i den skønne natur omkring Christiansfeld. På kroen venter et køkken af international klasse, idyllisk charme og skøn atmosfære. Gyldig hele 2021.

Fra **748,-** pr. pers. Normalpris: **1.250,-**

Køb senest d. 24. december 2020 på [spotdeal.dk](#)

Spisehuset Thy

Med Vesterhavet og Nationalpark Thy inden for kort afstand byder Spisehuset Thy på naturoplevelser i verdensklasse. Tilsæt en udsøgt 4-retters gourmetmiddag på stedets anmelderroste gourmetrestaurant, og du har et enestående ophold.

Fra **1.195,-** for 2 pers. Normalpris: **2.100,-**

Køb senest d. 24. december 2020 på [spotdeal.dk](#)

Se mange flere ophold på spotdeal.dk

Har du spørgsmål eller brug for hjælp? Ring til SPOTdeal på **65 45 56 52**

SPOTdeal tager forbehold for eventuelle skrive- og trykfejl i annoncen.